

Sygn. akt III UK 55/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania A. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddziału w Lublinie
o prawo do emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 25 listopada 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Lublinie
z dnia 9 października 2014 r., sygn. akt III AUa 643/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie wyrokiem z dnia 9 października 2014 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczonego A. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 9 października 2014 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Lublinie z dnia 13 czerwca 2013 r., odmawiającej przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ubezpieczony A. M. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 października 2014 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenia art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy z

dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które zawarł w pytaniu: „czy na podstawie przepisów art. 32 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych możliwe jest przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze w przypadku, gdy ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku nie wymienionym wprost w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), a spełniającym warunki dla kilku stanowisk wymienionych w ww. rozporządzeniu”?

Zdaniem skarżącego, jak wynika z przedłożonych w sprawie dowodów, stanowisko powoda spełnia warunki jako stanowisko pokrewne do stanowisk, z tytułu których przysługuje prawo do emerytury w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z uwagi na występowanie tych samych szkodliwych czynników i warunków pracy.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście,

biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie

precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Sformułowane przez skarżącego pytanie, nazwane przez niego istotnym zagadnieniem prawnym, nie spełnia tak określonych przesłanek. Przede wszystkim w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalony jest bowiem pogląd, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy i jej wykonywanie w warunkach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia, a więc stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy). Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest natomiast dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405; z dnia 22 kwietnia 2011 r., I UK 351/10, LEX nr 863944; z dnia 26 maja 2011 r., II UK 356/10, LEX nr 901608; z dnia 19 marca 2012 r., II UK 166/11, LEX nr 1171002; z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, OSNP 2013 nr 7-8, poz. 86 i szeroko powołane w nich orzecznictwo). *A contrario* wynika z tego wniosek, że mogą i powinny być uwzględnione także takie równocześnie wykonywane czynności, które miały szkodliwy wpływ na zdrowie zatrudnionego i zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2012 r., I UK 227/11, LEX nr 1157544). W świetle tych poglądów odpowiedź na sformułowane przez skarżącego pytanie jest więc oczywista, a poruszony w tym pytaniu problem prawny nie może stanowić kanwy do konstruowania istotnego zagadnienia

prawnego. Wypada też dodać, że nawet pobieżna lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje, że Sąd Apelacyjny przedstawione wyżej poglądy judykatury w pełni aprobował i uczynił z nich podstawę do własnej oceny prawnej.

Niezależnie od powyższych rozważań Sąd Najwyższy jest zdania, że argumentacja mająca uzasadniać przedstawione przez skarżącego „zagadnienie prawne”, koncentrująca się na kwestionowaniu przyjętego przez Sąd drugiej instancji charakteru pracy wykonywanej przez skarżącego w spornym okresie, w istocie stanowi próbę podważenia dokonanych przez ten Sąd ustaleń faktycznych i przeprowadzonej oceny materiału dowodowego, z który uznał, że rodzaj i charakter pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w spornym okresie na stanowisku tapicera samochodowego i meblowego nie pozwala na przyjęcie, że praca ta była pracą związaną z uciążliwością czy szkodliwością dla zdrowia w związku z narażeniem na ekspozycję na czynniki szkodliwe w takim stopniu, jak w zakładach należących do przemysłu lekkiego, tj. wymienioną w dziale VII wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Należy w związku z tym podkreślić, że powoływanie się na błąd w ustaleniach faktycznych oraz przeprowadzonej ocenie dowodów, nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), skoro ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*, a Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi merytorycznej ocenie i tak sformułowane w tym zakresie zarzuty musiałyby pominąć.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż ubezpieczony nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.